

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foaie apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
odată 12 fl., a treia
odată 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Ré-
dactiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XIX.****Blaj, 24 Iuliu 1909.****Numărul 29.****SE CER IȘ.***Non vobis melificatis apes.*

Grăunțele de grâu aruncate în pământ și-au adus roadele lor. Din voia Tatălui ceresc, care revarsă din belșug binecuvântarea Sa asupra pământului și a cuprinsului aceuia, anul acesta se poate număra între anii de roadă, de bogăție. Nici de secetă mare, care se înădușe germenii holdelor sau se usuce firele fragede, nici de ploii mari, cari se ridice apele din alviile lor și se înecă avuția și munca oamenilor, nici de grindine, de piatră, de lăcuste și altele, cari se fi stricat, nimic hotare întregi nu am cetit nicăiri. Dumnezeu, în bunătatea Sa nemărginită, ne-a învrednicit, ca se vedem bogăția aceasta a pământului, se vedem holdele coapte. Hotarele sunt pline de secerători, bucuria și îndestulirea se reoglindează pe fața tuturor și cântece vesele, cântece duiioase străbat văile și dealurile. Plugăriul și-a asigurat pâinea pe seama familiei sale, pe seama copiilor săi, ce să-i mai pese acuma de iarnă?

Dară iată, că deodată cu carul încărcat îi sosește la poartă și o căruță hodorogită trase de un cal. Din căruță doi domni, unul binecunoscut, executorul, altul necunoscut se dau jos, intră în curte, petrec carul încărcat până la șură, apoi înseamnă ce vād, intră în casă fac scrisoare și plugariul știe, că roada anului acestuia și munca, ce a prestat-o el un an de zile până la secere, nu este a lui, este a băncii, a creditorului. Ce folos atunci, că Dumnezeu a fost așa de bun, dacă oamenii sunt altcum? Ce se va petrece în sufletul bietului plugar în momentele acelea, când își vede deodată roada pământului său trecând în buzunarul altuia, care nu a muncit pentru ea, care nu s'a rugat continuu la Dumnezeu, că: Doamne ferește-ne de grindină, dă Doamne ploaie, dă Doamne vreme

bună, ci a stat undeva acasă și a așteptat să vină toate de-agata?

Două capitaluri, are plugariul după care trăiește: pământul și munca. Fericit e acela, care le poate zice amândouă de ale sale. Fericit e acela, care poate zice, Doamne mulțumescu-Ți am un petec de pământ dar acela e al meu, n-am datorie cât e negru sub unghie. Și e fericit și acela, care deși e sărac, dar i-a dat Domnul trup sănătos și puterea brațelor și cu munca lui se hrănește pe sine și și hrănește familia sa. Dar câți nu vor fi de aceia, cari vor zice, am un petec de loc și nici acela nu e al meu, că datoriile, crișma, judecățile, speșele de proces l-au înghițit de mult și dacă din mila băncilor, advocaților, executorilor sau a creditorului mai e încă pe numele meu, este ca să-l lucru, ca roada pământului să o pot da creditorilor mei. Și de asemenea câți nu vor fi de aceia, cari vor zice, n-am pământ, dar nici munca, că trupul nu mai este al meu, a fost o iarnă cumplită, de lucru nu am căpătat, a trebuit să ieau împrumut și mi-am vândut brațele altora pentru lucru de vara. Acestea sunt cazuri ce se vād zilnic. Cele mai multe obvin fără să ni-le putem explica. Că plugariul se îngloadă în datorie fără a avea vre-un motiv, că dintr'o ușurință sufletească își vinde locul, casa, că se bagă în procese fără de nici un motiv, că zilele scumpe de lucru le petrece la crișmă, le razimă pe la păreții judecătoriilor, iar acasă lucrul îi e nelucru, că într'un an vede cum a ajuns și el din om cu pornire bună, cu avere la sărăcie. Când muncitorul lucră pentru ziua de mâne și nu și pentru iarnă, că se angajează la lucru pe datorie înainte, când n'are lipsă, că bea și cântă bine, când are parale și habar, nu are de lucru, cine poartă la acestea vina?

Natural, că în locul prim vina toată o poartă omul respectiv. Dară și aceia e foarte adevărat, că oa-

menii sunt peste tot tare nechibzuiți. Un savant francez a împărțit omenimea în două tabere. Unii, mulțimea cea mare, sunt oameni proști, nechibzuiți și alții, cei puțini, cari trăiesc din prostimea acelora. Omul dela sate nu consideră aceia, că ce greu e să plătești datoriile, ci aceia, că ce ușor e să le faci. Astfel fără nici o conziderație bate drumul la toate băncile și se îngloadă de tot până nu mai poate. Nici la aceia nu e cu conziderare, că procesele cele multe — fără nici un rost — îl aduc la sapă de lemn, când ambiția lui proastă vreă, ca el să se judece.

Ne zace tuturor o grea datorie pe umeri. E secerișul aci și cu belșugul vin și năcazurile cele multe asupra bietilor oameni. Este cea mai potrivită ocaziune de a atrage atențiunea plugarului asupra primejdiilor, cărora este expus atunci, când își îngreunează moșioara făcând datorii fără de nici un scrupul și bāgându-și capul în procese, cari îl duc la ruină. Că nu numai pe sine se ruinează astfel, ci își ruinează familia pentru totdeauna, că vor fi copiii și nepoții lui robi sărăciei și vor lucră ca albinele adunând în coșnițele altora. Trebuie se învețe odată și plugariul nostru ași prețui moșioara, ca un lucru sfânt, care se rămână dela tată la fiu. Că numai astfel vor fi zilele acestea pentru el adevărate zile de sărbătoare, după cum au fost acela din străvechime. Că buzduganele și crucile, ce le împletesc săcerătoarele în razele soarelui de avercenie, ca se fie casei aceleia semni de belșug și de binecuvântare, vor fi într'adevăr semnele fericirii și ale îndestulirii din familie. Când pământul este al omului și munca tot a lui și Domnul își trimite binecuvântarea Sa asupra câmpilor, cu vine-se ca și roadele aceuia să fie ale proprietarului.

Fondurile noastre și congrua.

Acum, când de fapt intrăm în legala congruă, așa cum e, — după ce s'a discutat destul în ce privește fondurile noastre: cel Vancean și viduo-orfanal; ajungând cu toții la convingerea, că fondurile acele trebuie să le augmentăm. cât de mult dar nu siliți; simțind cu toții, ca „frații în Hristos,” că taxele de contribuire în acele, cum și sumele de ajutorare din acele fonduri, trebuie să fie mai mult în proporția dreptății inimii decât în a scrupulosității matematice, — acum a sosit vremea să hotărâm în cauză ceva stabil, indestulitor și pentru acele fonduri și pentru noi, unul fiecarele.

E superfluu să se chieме sinod Arhidiezean în toamnă numai în acest obiect, cheltuind parohiile cu delegații 6—7,000 cor. când preoțimea noastră, după principiul sănătos: „virtus in medio consistit,” simțește și știe că 10% contribuire după întreg salariul, e esagerat, iar 2—3% în vremile grele de acum, sunt neiertate.

Deci pe baza fraternității, cum fericitul metropolit Vancea ne-a arătat calea, și calculând toate în sumă mijlocie: circa 5% taxă a plății și proporția mai dreaptă cum 8 către 6 către 4 a penziunii noi stând; — nu restează altceva, decât Preaveneratul Conzistor, până la finea lui Septemvrie, prin un circular, să ne ceară declarația, mai bine zis votul, unul fiecăruia în scris, (majoritatea absolută va decide) la schimbarea §§-lor 2, 3, 4 și 20 ai Statutelor fondului Vancean, cum va afla înțelepciunea și dreptatea Înaltei Superiorități mai cu scop, — conziderându-se cele mai sus din inimă zise, la dorința noastră cam așa:

1. La §. 2. litera b, așa cum e, să mai adauge: „și taxele anuale ale parohiilor ar-

hidiezeane, în suma și modul, cât și cum contribuie acele la fondul Exactoratului arhidiezean,” și aceasta o pretinde nu numai praxa din trecut ci și dreptatea.

2. Întreg §. 3. se schimbă: „Taxele anuale ale preoților (§. 2. litera b) din anul 1909 începând pe timp nedeterminat se fixează în modul următor:

a) Metropolitul ajutor 200 cor. b) Canonicii, fiecarele ajutor 20 cor.

c) Vicarii și protopopii actuali (ori onorari dacă primesc și aceștia penziune în rangul lor după plata lor medie 2800 cor. luată) 140 cor.

d) Viceprotopopii și adm. protopopești, actuali ori onorari, cum și toți preoții aplicați în centru (după plata medie 2400 coroane) 120 coroane.

e) Ceialalți preoți, congruați cu 1600 cor. 80 cor., iar cei congruați cu 800 (—1200 cor. ce poate să fie) plătesc 60 cor. de vreau în penzionare să fie egali cu teologii.

3. Paragraful 4 să se schimbe întreg în textul: *Taxele preoților congruați se vor încasa prin oficiul arhidiezean, subtrăgându-se totdeauna pentru fiecare an din congrua lor; carea de n'ar acoperi aceea taxă, restul se va încasa după §. 7.*

4. Din §. 20 apoi proporția de: 4 către 3 către 2 să se schimbe cu mai dreapta: 8 către 6 către 4, — căci protopopii în salare mai acolo sunt, de multe ori mai jos decât viceprotopopii, — apoi și dreptatea pretinde, în ce proporție cineva plătește taxa, să aibă parte și de penziune; excepție să cuvine favorizând bienaliștii frățește, când congrua li-e mică.

În tot cazul, pentru cei ce să penzionază sub 10 (zece) ani de serviciu, la acest §. trebuie adaus, că: *cei din clasa I. să nu aibă penzie mai mare de 700 cor. clasa II.*

600 cor. și clasa III de 400 cor. — adică anual de cinci ori cât au contribuit ei, iar peste 10 ani serviciu să fie penzie frățască.

Statutele fondului viduo-orfanal (alimentându-se acesta din cel Vancean, și încă conziderabil, cum să și cuvine), nu au lipsă de schimbări.

Cine nu vede, că așa e frățește și bine?! Așa să încassază anual peste 30,000 coroane și e destul deocamdată. Așa pot prospera în deajuns aceste fonduri.

Deie Dumnezeu!

Valeat.

Biserica ortodoxă din România.

Din o scriere voluminoasă și interesantă a dlui Petre Gârboviceanu, asupra Bisericii din România, scoatem și noi câteva date informative.

Observăm, că scrierea aceasta, publicată la dorința dlui Ministru al cultelor Spiru Haret, are scopul să fie o lucrare de statistică, un fel de șematism, în care sunt trecute toate bisericile ortodoxe cu preoții lor după eparhii, însemnându-se la fiecare notițe scurte biografice. Ar mai fi lipsit un indice alfabetic al persoanelor și parohiilor și numărul sufletelor, ca lucrarea să fie desăvârșită.

Biserica ortodoxă din România e împărțită în 8 Eparhii, dintre cari: *Mitropolia Ungro-Vlachiei* al cărei titular e și Mitropolit primat își are reședința în București, și *Mitropolia Moldovei și Sucevei* cu reședința la Iași. Urmează apoi Episcopiiile: *Râmnic-Noul-Severin* cu reședința în Râmnicul-Vâlcei, *Buzăului* în Buzău, *Argeșului*, în Curtea-de-Argeș, *Romanului*, în Roman, *Hușilor* în orașul cu acelaș nume și *Dunărea-de-jos* cu reședința în Galați. Celea mai multe

FOIȚĂ.

STRĂINA.

Credință din popor de Teodor Groza.

Argintul apelor îngână scăpărarea stelilor de pe întinsul văzduhului, mărginit jur-impjur de zări întunecate. Pământul eră învăluit în pânza cenușie ce se ridică în faptul sării peste satele resfirate prin toate vaile. Pace sfântă se sălășluise pe toată întinderea ținutului. Câte un câne se mai certă din când în când cu drumeții întârziți pe la case străine. Fălfăiri molatici de paseri, ce se ridică numai noaptea din pădurile întinse ce stăpănesc acestea ținuturi, turbură liniștea văzduhului. Pământul își jleală mirele îndepărtat de răutatea firii, în lacrimi de rouă. Roua aceasta însă dădea vieață întregii firi viețuitoare. Din ea se plămădia rodnicia sămănăturii. Parcă simțiai oblăduirea vieții ce se închiagă din ogorul oropsit de urgia vremii și ceva tainic și înălțător îți apăsa inima și-ți străbătia întreg sufletul și te îndemna să rămâni în natura curată. Unde și unde se zăria câte-o licărire de lumină în satul pustiu....

* * *

Măriuca, femeie măritată de 3—4 ani, străjuia singură lumina slabă a casei. Băr-

batul ei eră dus la moară, departe, hăt la Someș, cale de o zi. Căci la morile cu stavile de pe la noi măcinau numai cei săraci, cari duceau bucatele cu tarul (greutate de bucate ce o duce un om în spate), iar cei cu prindere, cari înjugau la car 4—6 boi, mergeau departe la apele celea mari. Pe vremea aceea mersul la moară eră zi de veselie pentru oamenii noștri, căci porniau cu carul plin de saci, de abia îl duceau 4 boi. Plosca sau clondirul plin odihnă în traistă, iar deasupra sacilor ședeă sfătos un snop de copil. Zbiciul cel lung se încolăciă odată pe de-asupra boilor și ei încovoindu-se de șele urniau carul din loc. Gospodarii noștri aveau la Gilău, sat mare și frumos la poalele munților, unde se împreună Someșul cald cu cel rece, prietini buni, cu cari mai schimbau câte o vorbă călduroasă, iar cu morariul erau ca frații de cruce. Când se întâlneau la moară dădeau mâna prietinește, iar morărița săriă iute ca un priznel, îi poftiau în casă și închinau un păhar două de vin. Și eră numai lumină casa morariului aproape peste tot anul, că erau oameni prietinoși și le dase Dumnezeu bogăție multă, pe cum să și cade oamenilor de omenie. Azi însă au trecut vremile acelea. Văile noastre pacinice se umplu de mori de foc. Oameni străini de legea noastră, în straie străine să învart prin moară și se uită chiorș la om dacă nu-i știu limba și dacă-l văd îmbrăcat românește. Vitele stau afară și

iarna, iar tu trebuie să te căciulești și să taci înaintea lor când te batjocoresc în tot chipul.

Ne rod străinii, ca moliile straiete și noi tot nu ne pricepem!

*

Cum ziceam, Măriuca sta singură și torcea. Un șomoig de copil durmiă tolănit în pat, și în colo pustiu. Focul pălpăia molatic și limbi de foc să împraștia și sfârșiau în aer. Flăcările se sfădiu învăluindu-se una cu alta, iar jarul povestia atâtea din lumea trecută a bazmelor. Motanul stă lungit pe vatră cu pântecile spre foc și torcea, torcea într-una cu ochii închiși, clătănând din când în când din mustăți. O pace tainică domniă în casă și nu se auzia numai glasul povestitor al fusului. Lumina slabă a lămpii împânziă tot cuprinsul căsii. Și Măriuca eră numai singură în casă! Gânduri negre o năpădiu, ce-ți răcesc sângele în vine. Eră pe la cântatul cel dintăiu al cocoșilor, când aproape toată casa e așezată. Gânduri după gânduri se perândau în capul ei ca o pustie, pe cum se zvârcolesc iarna vifornițele răscolitoare. Glasul cocoșilor vestia pornirea strigoilor și a pricolicilor. Măriuca, pe cum învățase dela măicuță-sa, în sările lungi de iarnă, pe când torceau numai amândouă, luă cu vatrariul jar din vatra focului și-l întinse pe pământ de-alungul ușii, ca să nu poată intra strigoii în casă. Apoi se așeză iarăș la

parohii le are Mitropolia din București și anume 145 urbane și 910 rurale, cele mai puține Episcopia de Buzău cu 11 urbane și 228 rurale. Totalul parohiilor sunt de 3758 dintre cari 365 orașe și 3393 sate. În întreaga biserică sunt 838 parohii și filii urbane, 6327 rurale, 42 mănăstiri de bărbați, 19 de femei, și 25 schituri particulare sau în total 7251. La parohiile și mănăstirile acestea slujesc 4752 preoți de mir și 70 diaconi. Din toți aceștia aproape 3900 au numai seminariul inferior.

În mănăstirile de bărbați sunt 723 monahi, 104 frați și 24 invalizi, în cele de femei sunt 1788 maice, 246 surori și 12 invalide, iar în schiturile particulare sunt 68 monahi și 159 maice. Adăugând aceste cifre avem suma de 895 bărbați și 2193 femei (minus invalizii), cari își petrec viața în mănăstiri. Cu ce rezultat? Nu discutăm, nici nu cercăm acum. Atâta cetim, că se solicită din multe părți o reformă sau mai bine o curățire a mănăstirilor. În timpul din urmă Mitropolitul Moldovei vizitând câteva mănăstiri le-a aflat într-o disordine teribilă. La tot cazul ar fi timpul să se pregătească și pentru mănăstirile de dincolo un regulament mai potrivit timpurilor de acum, ca locuitorii lor, dacă nu-și petrec timpul cu învățătura și luminarea minții, cel puțin să nu și-o treacă în nelucrare. Puținele mănăstiri de călugărite catolice, câte sunt în România, pot servi de vrednice modele de urmat.

Observăm de încheiere, că în orașul București sunt 77 parohii, la cari slujesc aproape 200 preoți și diaconi.

REVISTE.

Clironomul Francisc Ferdinand a vizitat în săptămânile trecute, la Sinaia, pe septuagenarul domnitor al României, pe Carol. Din acest prilej frații din regat și-au manifestat toată simpatia față de acest membru distins al casei de Habsburg. A venit la Sinaia adus de legăturile de prietinie veche ce există între acestea două dinastii, dar a venit fără îndoială și cu alte gânduri, de a întări legătura de prietinie între aceste două țări, între Austria, care are lipsă de sprijinul României, pentru cataclismele viitoare, cu cari o amenință babilonia de neamuri heterogene, ce o alcătuiesc, și între România, care are interese vitale de a întinde mâna prietenească puterii, care singură e în stare de a sfărma un jug de fier sub care geme o bună parte din connaționalii săi. Acest moment diplomatic s'a resimțit în toată această vizită de curtuozie. Și a bună seamă viitorul domnitor al Austro-Ungariei s'a depărtat adânc mișcat din această țară, care știe primi împărătește, pe cei ce prețuind-o îi caută prietinia.

Această vizită a fost și e încă și acum viu comentată de toată presa. Foile ungurești nu pot de

înverșunare și caută fel de fel de pretexte, ca bunăoară pretinsa batjocorire a steagurilor ungare la Sinaia, numai ca să micșoreze importanța mare ce se dă acestei vizite. A noastre iubilează, fiindcă se aduc multe lucruri în legătură cu această vizită, chiar și pentru noi Ardelenii ar fi avut acest principiu câteva vorbe de incurajare. — Încă e pentru învățământ, această vizită, ca și alte multele, ne-a încredințat despre o prietinie, care de fapt există între aceste două țări, despre o bunăvoință, despre o simpatie, care se păstrează pentru neamul românesc de pretudindeni, chiar și pentru noi ardelenii. Convingerea însă ne rămâne, cea veche și dureroasă: în vreme ce domnitorii se îmbrățișează și în calea oaspeților auguști, ca și în calea unor Mesii, se preseră flori necruțându-se de nici o parte asigurările de prietinii și de ajutorare reciprocă, în aceeași vreme mulțimea, muncind și chinându-se tot mai mult sub cnota mânilor străine, rămâne numai cu nădejdea și așteptarea. Se dea cerul, ca cu prilejul altei vizite, în trecerea sa peste câmpiile Ardealului, mulțimea, care acum nu putea și nu înțelegea să aclameze și dânsa, să iasă înaintea acestui viitor stăpân, ca înaintea unui Mesia cu adevărat moștenitor

furcă, căci de culcat înzădar s'ar fi și gândit să se culce așa îngândurată.

Bărbatul ei eră dus de două zile și două nopți și acum e a treia noapte, noaptea de Marți sara și tot nu mai sosește.

Da dacă a pățit ceva, poate l'au bătut, poate l'au omorât, ori poate s'a prăpădit în apa cea mare. Ea altcum auzise din bătrâni, că trăiesc și oameni răi pe meleagurile acelea. Nu-și putea da samă de ce i-se părea casa așa pustie în sara asta, căci doar tot aceeași sfinți de Nicula privesc de pe păreți și tot aceeași Maică Preacurată privește așa de cu milă, din mijlocul păretelui, iar Eva și acum ispitește pe Adam cu mărul roșietic. Acum vede ea bine, ce rău e să fie omul singur, să n'ai o ființă în care să te poți încrede, cui să-i dezvălești năcazurile. Într'un târziu i-se pără, că aude șoapte și ochii-i zăriră sfinții schimonosiți plecându-se unul spre altul și șoptind în taină, ea însă nu putea înțelege nimic. — Mai puse câteva vreascuri de mesteacăn pe foc și se așeză din nou pe vatră. Din când în când i-se părea că aude lărmuind roatele carului prin ocol. Atunci aruncându-și ochii spre fereastra ce dă în ogradă, opriă fusul între degete și ascultă. Dar nu eră nimic și fusul iar se porni nebunatic. Noaptea însă trecea pe încetal și carul nu mai sosiă. O neliniște chinuitoare o cuprînse ce-i ademeneau gândurile a rău.

Ceva sunase. Un val rece îi străbătă

întreg trupul. Ușa tinzii se închidea încet — încet, de parcă nici n'ar închide-o mână de om.

Cine să vină pe vremea asta? Dela moară încă n'au venit, căci s'ar fi auzit zgomot cât de cât și ar umbla altcum?....

Ușa casii se deschise și baba Gafia, care ședea a cincina casă de aci, a dat bună sara. Măriuca răsuffă una bună și simți cum i-se pornește sângele mai cu putere în tot trupul. Baba eră cam înaltă și încovoiată de spate. Fața îi eră zbârcită ca pruna uscată, iar ochii în cap îi umblau ca la șerpe. Doi colți răsăriți în cercul gurii îi schimonosiau fața. Invălită în cojocu-i petecit, gândiai, că e o babă pribeagă, carea se teme de toți. Măriuca n'o văzuse nici odată așa urâtă după cum o vede în sara asta. Ți-se părea că-i străină de lumea asta... Motanul cât ce a intrat baba Gafia a și sărit de pe vatră și zburându-se a fugit după cuptor, de unde se uită mereu în toate părțile, ca la mare primejdie, ațintindu-și ochii din când în când spre străina.

— Sara bună Măriucă, zise ea și vorba ei sună ca lărmuirea roatelor de car, ca sunetul de clopot stricat. Nu te miră că mă vezi așa târziu venind la tine. Nu-mi eră somn de loc și nu știam ce se fac. Auzind dela Mitruț, că este zare la voi și aducându-mi aminte, că ai tort mult de tors, neisprăvindu-l astă iarnă am venit să-ți ajut. Așa-i, că nu te vei supără?

— Numai să nu-ți fie urât, când te vei întoarce acasă, căci eu îți spun drept, nu te petrec.

— Apoi dacă-mi va fi frică voi dormi la tine. Știu, că nu-ți voi face mare imbulzală, căci bărbatul tău tot nu mai vine dacă n-a venit până acum. Fi bună adă-mi dar caer și furcă.

Măriuca nu mai zise nimic ci merse cu lămpașul aprins în mână în chilia, vecină cu tinda, unde țineau de ale mâncării, roadele pământului, fuioră și altele. Aduse furcă și caier și le dete babei Gafia...

Dar ceva tot o neliniște pe Măriuca. De ce a venit ea așa târziu? Și chiar la ea, la care umblă rar de tot? Cum de-i așa schimbată în sara asta. De una îi părea bine, că-i va trece pustiul ăsta de urât.

Și vorbiră multe-multe de prin sat...

Și Măriuca dacă se uită bine în fața ei i-se părea, că tare răutăcioși o privesc ochii ei, iar răciala aceasta o simția și în mijlocul inimii ca pe un sfredel.

(Va urmă).

H a z.

Poetul (cărui i-s'a respins pentru a nu știu cătea oară manuscrisul): Dar ce dracul, e oare întreagă redacția un imens coș?

Cronică literară.

Primum o prețioasă scriere a Msgn. R. Netzhammer, Arhiepiscopul catolic din București, sub titlul: *Aus Rumänien*, care publică pe 432 pag. foarte interesante note de călătorie prin România și schițe din istoria țării și a neamului.

„*Aus Rumänien*” nu-i o carte unde ni-se vorbește despre România intelectuală, dar una în care se perândă rând pe rând frumusețile țării noastre și bogățiile ei arheologice, zugrăvite cu o mână de iscusit scriitor.

Msgn. Netzhammer cunoaște și iubește România, are pentru dânsa o dragoste sinceră, lipsită de prefacere și lingușire și în orice împrejurare a vorbit drept, fără frică, cântând într-o minunată proză frumusețile munților noștri și une ori arătând cu bărbăție defectele organizației noastre, dovedind totdeauna o grijă respectuoasă pentru a se spune numai ce este adevărat. „*Aus Rumänien*” e o carte de adevăruri, pe care autorul le îmbracă în veșmântul unei frumoase proze.

Nevoile păstoriei au dus pe înălțimea Sa pretudindeni, așa că România îi este bine cunoscută, în aceste călătorii bunul păstor fără a neglija datoriile sale creștinești, se farmecă de ceia ce vede, aci minuni ale naturii, aci urme ale vieții creștine primitive.

În frumusețile firii, distinsul autor vede mâna puternică a Domnului, iar în urmele vieții creștine primitive, găsește sufletul fratilor săi întru Domnul. Străinul care vă deschide cartea Msgn. Netzhammer, în scurtă vreme ajunge un bun român; este cu neputință ca proza elegantă a eminentului autor să nu cucerească și să nu convingă.

Rând pe rând autorul ne arată frumusețile Olteniei, întârziind împreună cu cetitorul vrăjit, spre a admira pozițiunile pitorești ale Carpaților, zugrăvind mănăstirile și orașele cu talent și cu o dragoste cu totul românească.

Dobrogea pentru autor este locul unde găsește urmele vieții creștine primitive și cu rar talent și cu o erudiție serioasă, ne arată locurile unde acești frați ai noștri întru Hristos s'au închinat, unde au răsunit rugăciunile lor și unde binecuvântarea Domnului s'a pogorât preste ei. Toate acestea sunt descrise cu o pioasă admirație și cu o exactitate arheologică care pune pe autor printre cei mai de frunte arheologi ai vremii de azi.

Lucrarea Msgn. Netzhammer este o eminentă pagină din „*România modernă*” pe care străinii o ignorează pentru că nu o cunosc și nu pot să o cunoască.

Scrierea Msgn. Netzhammer începe cu: Amintiri din prima mea călătorie spre România, în care pomenește în calde cuvinte și de Blaj și începuturile Upirii. Urmează vizitarea Mănăstirii Arnota, acest sanctuar național al Românilor. Mân. Bistrița, Mân. Neamțului, Agapia și Vărație ș. a. orașele: Râmnic-Vâlcea, Târgoviște, Iași, București și institutul geografic și meteorologic și apoi interesantele sale călătorii prin Dobrogea. Spre ajutorarea cetitorului cartea e bogat ilustrată (108) prin vederi, în mare parte luate la fața locului de autor și are anexate 3 harte. În frunte e portretul Arhiepiscopului, care a făcut un așa mare serviciu țării, în care păstorește cu atâta zel pe credincioșii săi.

Internatul „Pavelean” de băieți din Beiuș.

(Avis pentru anul școlar 1909—1910).

Părinții, cari doresc, ca băieții lor în anul 1909—1910 să fie primiți în Internatul „Pavelean” de pe lângă liceul superior din Beiuș, sunt rugați, ca până în 20 August să-și înainteze recursurile Rectoratului.

Condițiunile primirii:

1. Pentru un tinăr școlar, conform rezoluțiunii Vener. Consistor, nr. 2222—1908 trebuie plătit la an: 300 coroane pentru întreținere, 70 cor. uniformă, 3 cor. taxa de înscriere și 10 cor. la an pentru meditație (instrucție). Sumă 383 cor. Taxa de înscriere obligă și pe cei beneficiați. Plătirea are să se întâmple punctual, în două rate anticipative, căci altminterea rectoratul în cursul anului va fi silit a trimite pe elevi, ai căror părinți nu au plătit ratele la timp.

2. Fiecare tinăr are să dovedească la înscriere prin atestat medical că e deplin sănătos și ca atare e apt pentru disciplina seminarială.

3. Fiecare tinăr la începutul anului școlar trebuie să fie provăzut:

- a) cu 6 schimburi de pânză,
- b) 10 batiste și 2 cravate,
- c) 2 perechi de încălțăminte și 10 perechi de ciorapi.

Veșminte de pat:

- a) 1 saltea (sac de paie) b) 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedeie albe), c) 2 perine, 4 fețe de perină și un țol sau plapomă, d) 1 acoperitor de pat, e) 4 ștergere și 4 serviete.

3. Are să se provadă mai departe cu 2 pepteni, 3 perii pentru călțuni și 1 pentru veșminte.

Toate schimburile și veșmintele au să fie însemnate cu grijă de acasă cu numele

elului respectiv, fiind numele cusut ori scris cu cerneală ce nu să șterge prin spălare, că altminterea superioritatea Institutului nu poate lua nici o răspundere la caz, când s'ar pierde.

Părinții sau tutorii sunt rugați, ca în decursul anului să nu trimită tinerilor bani, nici articlii de mâncare, cari adeseori sunt în dauna educației și a progresului. Mâncările, ce părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor săi se vor împărți între toți conșcolarii respectivilor elevi.

Tinerilor în Internat li-se va da următoarea alimentație:

1. a) Locuință comoadă și sănătoasă provăzută cu toate cele de lipsă; b) încălzit, spălat și luminat în timpul recerut; c) vipt întreg, regulat, și în special: la dejun lapte, la prânz 3 specii, Dumineca și în sărbători 4, și de cină 2 specii.

2. Medic și medicină pentru bolnavi și baie de 2 ori în lună.

Ce privește veșmintele uniforme, pentru taxa de 60 cor. amintită mai sus elevul va căpăta: 2 rânduri de veșminte, unul de iarnă, altul de vară și un cabat de iarnă (mencikoff) pentru doi ani.

Părinții sunt avizați, că pentru eventuale stricteciuni făcute de fiii lor în mobile ori alte obiecte de ale institutului date lor spre folos sunt răspunzători și vor avea să le rebonifice.

Elevii să vor prezenta în 2 ori 3 Sept. st. n. înaintea superiorității institutului însoțiți de părinții ori îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsă, fără de a căror plătire elevii nu-și vor putea ocupa locul în internat.

Acei tineri școlari, cari cu seriozitate contează să li-se rezerve loc în internat, de loc ce au primit avizul despre primire, au să trimită 33 coroane din taxa obligată.

Rectoratul

internatului „Pavelean” de băieți gr.-cat.

Acei cari sunt în restanță cu abonamentul de pe anul trecut, cum și cei în restanță de pe mai mulți ani de mai înainte, sunt rugați respectuos, să binevoiască a-și achita datoria.

Prețul de abonament rămâne tot cel de până aci, care este indicat în fruntea foii.

Administrațiunea.

Beți numai apă minerală ungară!

Societate pe acții pentru comunicație și export de ape minerale ungare. Budapesta, V., Băthory 5.

Vânzarea exclusiv a următoarelor ape minerale:

Apă de Borszék fântâna principală
 > > Borszék fântâna Kossuth
 > > Borszék fântâna Boldizsár
 > > Bodok Matild
 > > Baross
 > > Borhegy

Apă de Boholt
 > > Vâlcele (Előpatak)
 > > F.-Rákos Mária
 > > Fehérkö
 > > Gloria
 > > Horgász—Hankó

Apă de Kászón-Jakabfalva
 > > Kászón fântâna principală (Salutaris conține iod și litium.
 > > Répát
 > > Székely-Selters
 > > Stoiceni (Stojkai)

Întreabă-ți numai medicul și vei ști, că puterea vindecătoare a

apei minerale naturală

și gustul ei plăcut nu se poate asemăna cu apele minerale artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare mai toate apele minerale străine se pot suplini.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Credincioșii: Ioan N. Stoica și soția Maria au dăruit sf. noastre biserici din Colun un rând de veșminte bisericesti în preț de 120 cor., Nic. Barb sen. (acum repauzat) o Evanghelie în preț de 25 cor., Ioan M. Burja un stihar în preț de 20 cor. și văd. Maria Popa n. Răduț un Epatrafir în preț de 6 cor. și un Apostoleriu în preț de 13 cor., donatorilor li-se aduce și pe această cale mulțumită. Colun, 20 Iuliu 1909. *Nicolae Giurca*, preot greco-catolic.

Din Arhidieceză. *Iunio Brut Micu*, vice-notar consistorial, a fost numit *asesor consistorial*. — *Victor Precup*, inginer silvic de stat în Sighișoara, a fost numit *forestier arhidiecezan*. — Până la 1 Septembrie n. se escrie a doua oară concurs pentru ocuparea parohiei *Beica-maghiară* din Tr.-Reghin cu un venit congrual de 228'86 cor. și *Ibănești* tot din acel tract cu un venit congrual de 244'26 coroane.

Hymen. *Andronic Munteanu*, și *Veturia Velican* căsătoriți.

— *Dr. Ioan Boca*, directorul executiv a băncii „Tibleşana” și *Ludovica Moldovan* din Cajanul-mic, cununați.

Din Viena. Elevul român *Romul Mioc* dela institutul sf. Augustin, a depus la 16 crt. rigorosul din dogmatică cu aplaus.

Harta etnografică a Transilvaniei. Dl profesor *Nicolae Mazere* dela Iași a publicat o prețioasă hartă etnografică a Ardealului pe mărirea 1:07'93. Harta cuprinde toate comitatele Ardealului, cu indicarea populațiunii de cari sunt locuite. Tot Dsa a publicat și un supliment cu date statistice importante. Prețul amândouora e de 6'50 cor. Le recomandăm cu căldură.

Încunoștințare. Ni-se vestește, că un tinăr umblă pe la fruntașii noștri din Ardeal și Țara-Ungurească și zice, că este trimis de un distins bărbat din România, membru al Academiei Române, ca să adune abonamente pentru o publicațiune de tablouri, ce ar avea să apară sub îngrijirea aceluia academician. Până acum a înșelat pe câțiva fruntași de ai noștri. Deci lumea să se ferească de tinărul acela și să nu se lase a fi amăgită.

Petreceri. Inteligența română din Teiuș invită la petrecerea, din 2 Aug. n. 1909 (sf. Ilie) în beneficiul bisericii din Teiuș.

— Tinerimea studiosă română din Fărăgău și jur invită la Petrecerea de vară, ce se va aranja Duminecă în 25 Iuliu st. n. 1909, în școala greco-catolică din Fărăgău. Venitul curat e destinat în favorul bisericii din loc. Președintele comitetului aranjator: *Petru Gora*, preot.

— Inteligența română din Reteag și jur invită la petrecerea de vară, ce o va aranja la 1 August st. n. 1909 (Dumineca înainte de sf. Profet Ilie) în spațioasa sală a școlii gr.-cat. din Reteag (Retteg). Venitul curat este destinat în favorul bisericii gr.-cat. locale.

— Tinerii meseriași din Blaj, invită la petrecerea de vară, ce se va ține în cerc restrâns, Duminecă în 1 August n. 1909 în „Grădina poporală” din Veza. Venitul curat pentru „Societatea meseriașilor din Blaj.” În pauză se vor juca Călușerul și Bătuta.

Convocare. Comitetul despărțământului Aiud—Teiuș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” invită pe membrii și pe toți cei ce se interesează de literatura și cultura poporului român, la adunarea generală cercuală ce se va ține în 8 Aug. st. n. 1909 la 3 oare d. a. în școala gr.-cat. din Cacova. *Ioan Maior*, dir. desp. *Corneliu Crișan*, actuar.

— Despărțământul Făgăraș, al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” își va ține adunarea generală: Luni în 2 August (20 Iulie) 1909. (Ziua de Sf. Ilie) în comuna Voila.

Necrolog. † *Irina Pop n. Dascăl* soția preotului Ștefan Pop din Checicheata, a repauzat în al 68 an al etății și 46 al căsătoriei.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Valbor. Ca începător e destul și atâta; ai lipsă însă de lectură bună și de străduință de a-ți face clare tablourile închipuite.

Frate mic. Nu se poate!

M. V. Pr. Nu publicăm recenzii, decât asupra cărților, cari ni-se trimit.

Licitație minuendă.

Curatoratul bisericesc gr.-cat. din Egeriște tractul Morlăcii în 15 August a. e. st. n. la 10 oare a. m. va ține în școala gr.-cat. din Egeriște licitația minuendă pentru edificarea bisericii. Prețul statorit e: 15064 coroane. Reflectanții au să depună o cauțiune de 10%. Planul, preliminarul, condițiunile și formularul de contract aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan se pot vedea în cancelaria parohială din Ciucea începând din 5 August până în 15 August st. n. a. e.

Iuliu Trușia *Mitru Dancu*,
paroh gr.-cat. *curator primar.*

(34) 1—3

Băile Buziaș

Phönix apă minerală de Buziaș

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă. Recomandată de medici. Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(35) 1—12

Nr. 136—1909.
of. paroh.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necezare la edificarea școlii gr.-cat. din Sânger (Mezőszengyel) prin aceasta să reaceară să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 400 cor. adecă patru sute coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Sânger (Mezőszengyel) cel mult până la 15 August n. 1909.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în conziderare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul și planul aprobate de Preaveneratul Consistor Metropolitan la 1 April 1909 sub Nrul 2376 se pot studia zilnic în cancelaria parohială din Sânger între oarele 10—12 a. m.

Sânger, la 20 Iuliu 1909.

George Florian,
paroh gr.-cat.

Alexandru Șuteu,
curator primar.

(36) 1—1

Nr. 35—1909.
of. paroh.

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necezare la edificarea școlii gr.-cat. din Săcel (Asszonyfalva) comit. Turda-Arieș, cercul Iarei (Alsó-Jára) prin aceasta să reaceară să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 450 cor. adecă patru sute cincizeci coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Săcel cel mult până la 25 Iuliu st. n. 1909 a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în conziderare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Consis. Metropolitan la 1 Iulie 1909 sub Nrul 4573 se pot studia zilnic în cancelaria parohială din Săcel între oarele 10—12 a. m.

Săcel, în 18 Iuliu 1909.

Vasiliu Pop,
paroh gr.-cat.

Vasiliu Vlad,
curator primar.

(33) 2—2

Se caută

Un învățăcel din familie bună se aibă cel puțin 1—2 clase gimnaziale pentru *prăvălta de modă și manufactură*

S. Handrea,
Balázsfalva—Blaj.

(32) 2—2

Sirolin

produce poftă de mâncare îngrășă, oprește tusa, regulează secrețiunea, și oprește asudarea peste noapte.

Se recomandă zilnic de medici și profesori contra
officei, guturaiului, tusei măgărești, scrofulei
și influenței

Fiindcă sunt imitațiuni fără preț se cere totdeauna
pachetare originală de „Roche”.

F. Hoffmann-La Roche et Cie,
Basel (Helveția).

„Roche”

La ordin medical îl primești din ori ce farmacie
— Prețul unei sticle 4. — cor. —

(4) 21—35

Partea literară.

In afacerea Șaguna.

Răspuns tuturor interesaiilor și scandalizațiilor.

(Continuare și fine).

Încă odată observăm, nu ne ocupăm în mod desăvârșit de naționalismul lui Șaguna; ar fi însă o problemă tare interesantă și se va impune poate, când la toamnă va apărea monografia mare despre Șaguna, promisă de istoricii din Sibiu. Așa s'a întâmplat și cu Biografia dintâi a lui Șaguna, publicată în 1880. Toate neadevărurile cuprinse în ea cu privire la activitatea lui Șaguna pe teren politic-național au fost combătute de d. Iosif Șterea Șuluț, venerabilul președinte actual al Asociațiunii, în ale sale Memorii, partea III—IV. Despre aceste memorii a zis oarecând Bariț: „Încă nimeni nu a fost în stare a resfrânge nici unul din prețioasele descoperiri și adevăruri istorice, pe cari distinsul autor ni-le-a împărțit în scrierile sale de până acum. Nu, pentru că cele ce ne spune dl Șuluț în scrierile sale, sunt purul adevăr, nefalzificat, garantat prin documentele autentice, prin puritatea sentimentelor și a caracterului său personal, etc.“ („Observatorul“ nr. din 2 Maiu 1883). La acestea „Memorii“ trimitem cu data aceasta pe toți, cari se interesează mai aproape de naționalismul lui Șaguna. A se vedea apoi, la locurile respective, și istoriile lui Bariț, Papiu-Iliarian și foile naționale mai vechi.

Înșiși ortodoxii recunosc, că Șaguna a fost om șiret vrând să fie „politic din creștet până în tălpi“, cum îl numește Eminescu. Așa Dr. Ioan Lupăș opune figură lui Șaguna figurei lui Inochentie Clain și zice despre cest din urmă, că a avut o politică „energică și fără viclesug“ de unde pentru Șaguna se deduce contrariul. (Anuarul inst. teol. ped. Sibiu 1907—8 p. 5.).

Fiindcă „Telegraful Român“ nu vrea să-și reamintească păcatele lui Șaguna pe teren național, îi vom reaminti noi câteva, punând scandalizațiilor dela „Telegraful Român“ deocamdata numai următoarele întrebări:

1. Adevărat este, că Șaguna în 7 Iunie 1848 a denunțat guver-

nului pe Bărnuțiu, Iancu, Butean, Papiu, Laurean, Aron Pumnu ca pe niște agitatori, amăgitori, sperjuri și rebeli? și că în urma acestei denunțări numiții membrii ai comitetului național au fost puși sub cercetare criminală?

2. Adevărat este, că Șaguna în 1855 a dat o circulară, în care a afurisit „Gazeta“ și literile latine?

3. Adevărat este, că numai lui Șaguna este de a se mulțumi, că Românii în 1865 au intrat în dieta din Cluj și prin aceasta și-au sacrificat ei înșiși drepturile câștigate mai înainte?

S'ar putea continua acestea întrebări, dar, cum am zis, nu vrem să scriem biografia lui Șaguna.

*

Mai rămâne să vorbim despre opera cea mai mare a lui Șaguna, despre organizația bisericii române neunite din Ungaria și Ardeal, prin care propriu zis a devenit el nemuritor înaintea credincioșilor săi.

E dureros a descoperi, cum această constituție din punct de vedere bisericesc nu satisface nici pe cei mai fervenți ortodoxi, cari totuși țin pe lângă principiile bisericești ortodoxe. În rândul trecut ne-am provocat la trei bărbați competenți, ale căror scrieri trebuie să fie cunoscute oricărui ortodox știutor de carte. Am primit însă dela „Telegraf“ următorul răspuns: „colaboratorul „Unirii“ cearcă să mai faurească argumente contra lui Șaguna și din niște preținse declarații, ce ar fi făcut contra „Statului Organic“ protopopul Dr. G. Popoviciu, profesorul Dr. N. Bălan și arhimandritul Iuliu Scriban. Despre cei doi dintâi nu știm și nu putem admite, să fi făcut asemenea declarații, nici cu graiul nici în scris. Mai curând îi credem chemați și capabili a apăra aceasta lege fundamentală a bisericii române ortodoxe, decât a o defăimă. Despre cel din urmă am auzit, că s'ar fi apucat acum, în veacul al XX-lea, să pledeze, într'un mod cam suspect, pentru absolutismul ierarhic. Dacă e adevărat, regretăm sincer această pornire anahronistică a Prea Cuvioșiei Sale...“

Ne bucurăm, că barem despre Păr. Scriban au luat cunoștință cei dela „Telegraf“ din cele pu-

blicate în nrul 24 al acestei foi, că după părerea Preacuv. Sale, constituția genuină a bisericii se deosebește de aceea a bisericii lui Șaguna. „Biserica își are principiile sale de constituție și existență: constituție sinodală arhieriască!“ Aceleași principii le profesază și Dr. Nic. Bălan. Spre pildă în nrul 2 al „Revistei Teologice“ a. c. p. 116 acel domn scrie: „Puterea, în vârtutea căreia are să trăiască biserica, nu poate emană din alt izvor, decât din principiile sale de viață religioasă, pe cari i le-a încredințat cel ce a întemeiat-o cu menirea sfântă, ca să le intruzeze în împărăția mare a sufletelor. Scos din baza acelor principii, cari singure și neimpedecate ar avea să-i determine ființa și apariția ei în lume, și aservită unor interese de altă natură, biserica își slăbește legătura cu scopurile inerente ființei sale, conștiința chemării ei mai adormite, viața i-se usucă treptat, ca a unei plante, căreia i-se ieă lumina și căldura soarelui. Slujitorii unei atari biserici nu pot să asculte mai mult de Dumnezeu decât de oameni... Iar dela o asemenea biserică și dela păstorii ei, ori cât de națională ar fi, țara și poporul nu poate aștepta mult bine, căci o putere nechemată i-a luat răspunderea pentru ceea ce ar trebui să fie în virtutea originii, a principiilor și a scopurilor sale.“ Și cumcă adevărata constituție a bisericii e cea sinodală arhieriască, spune Bălan prin aceea, că din greu combătute noua lege sinodală din România și în legătură cu aceea scrie despre arhieriei (p. 117). „Să ne gândim apoi: care poate să fie starea sufletească a arhieriei chemați a purta cărja între asemenea împrejurări? Cum se vor simți în conștiința lor de păstori înzestrați, din drept divin, cu plenitudinea puterilor bisericești, văzând, cum o putere nechemată le usurpă drepturile suverane?“ — Deși Dr. Bălan nu cutează să aplice aceste principii bisericii lui Șaguna, totuși cu durere constată, cum această biserică dela Șaguna în coace nu a făcut nici un progres, ba în urma constituției sale poporul e demoralizat prin o luptă purtată prin mijloace de cele mai necinstite. „Mă mir, că nu se revoaltă (poporul) în curățenia sufletului său,

zice Dr. Bălan, ca să scoată afară pe toți câți ne pângăresc biserica! Bine dle, atunci unde-i constituția?

Dr. George Popoviciu în a sa carte: Uniunea românilor din Transilvania, pp. 236—7 vorbind despre „Statul Organic“ al bisericii ortodoxe rom. din Ardeal și Ungaria, zice: „Baza acestui organism constă dintr'un sistem democratic administrativ în jos, cu sufragiu universal de tot puțin limitat; iară în sus cu sistem reprezentativ de guvernament, în vârtutea căruia elementul mereu administrează cu puterea numărului 2/3 față de 1/3 din cler, afacerile bisericești, școlare și fundamentale. Cu deșteptarea treptată a timpului modern, prin lățirea și generalizarea libertinizmului și a principiilor pseudo-democratice în masa populațiunii, în multe cazuri preoții vor fi reduși la rolul simplu de liturghi. Acest organism slăbind în jos influința preotului, iară în sus a episcopatului: trecându-se sfera de competență, ușor se pot crea involuntar (?) reforme damnabile în instituțiunile canonice, nealterate încă ale bisericii ortodoxe. Nu arare-ori și vedem, că în congrese bisericești, sinoade eparhiale, protopresbiteriale și parohiale, fără privire la prescripțiile canonice vechi, se fac propuneri vătămătoare canoanelor, prin cari episcopatul și clerul vrând nevrând, în parte trebuie să le admită spre deliberare și decideră...”

Iată dar, părerile alor trei bărbați vrednici ai bisericii ortod. și cu privire la constituția lui Șaguna. Am putea face o colecție mai mare, dar dela aceea abtăm acuma. Observăm numai, că nu uniții, ci biserica ortodoxă din România a caracterisit la timpul său principiile canonice ale lui Șaguna.

*

De închiere am dori, ca chiar în interesul marelui Șaguna, să se incete acum cu orice scrieri pro și contra și mai ales, și dacă scriem, să ne tratăm unii pe alții, în mod cinstit, ca oamenii culți, nu în mod oriental, ca în Macedonia. În rândul trecut colaboratorul acestei foi a adresat o epistolă privată recomandată redactorului „Revistei Teologice,” în care da și cerea lămuriri: adresatul nici n'a chitat primirea epistolei, de cum să răspundă în meritul cauzei. Astfel s'a adeverit, că are drept autorul articolului prim despre „Spiritul lui Șaguna,” care a purces din principiul: oare nu mai există „Spiritul lui Șaguna“ pe terenul confesional la noi și atunci vor fi întâmpinate în mod cuviincios cele scrise aci, ori există, și atunci cea mai mare dovadă va fi primirea dușmană, ce i-se va face. Alternativa din urmă s'a adeverit.

Pacea Domnului cu noi! Spiritul lui Șaguna departe de noi!

Dr. Nicolae Brînseu.

Bibliografie.

A apărut:

„Revista politică și literară“ Nr. 4 cu următorul sumar: Aurel Ciato, Considerațiuni generale asupra situației noastre politice. — Maria Cuntan Decepție (Poezie). — I. Agârbiceanu Fișpanul (Nuvelă). — A. Cotruș Coboară (Poezie). — Dr. V. Meruțiu Din bogățiile miniere ale României. — Hyperion De jale (Poezii). — D. Crainic Dimineata (poezie). — Anonim Suflete alinați dorul (Poezie). — Ioan Adam Păcatele părinților (Nuvelă). — A. Cotruș Melancolie (Poezie). — Dr. C. Maniu Bărbații noștri — M. Străjanu Spiritul poeziei (de conte du Lutin, de dna Lucia Kițu.) — Dr. V. Nițescu Scrisoarea III. (din temniță). — A. Melin Din vrăjbi — Frânturi (nuvelă). — Dr. V. Moldovan Glosse (Puțină economie națională; cum sunt Maghiarii). — Dr. Ștefan Pop Bibliografia catehismelor românești vechi (II. catehismul de Brașov din 1559). — G. Precup Cuvântare

rostită la mormântul prof. N. Popescu. — Dela Bistrița Sonet (Poezie). — Dr. Ioan Rațiu Cronică literară (Dr. Augustin Bunea). — A—o Note politice. — * * * Informațiuni. — Reviste.

„Omul care și-a pierdut umbra Nr. 462. al „Bibliotecei pentru toți“ cuprinde cunoscuta scriere a lui Chamisso, Petru Schlemihl sau Omul care și-a pierdut umbra.

Petru Schlemihl e un tinăr sărac care și vinde umbra necuratului pentru o pungă de aur vecinic plină. Om bogat în felul acesta Schlemihl este totuși cât se poate de nenorocit, fiindcă nimeni nu voeste să aibă legături cu un om fără umbră. În zadar se ferește să meargă sub lumina soarelui ori a lunii, căci sfârșește pururi prin a fi văzut de lume că n'are umbră. Copiii îl urmăresc pe stradă, servitorul îi lasă și-l părește la toată lumea. Până și iubita Mina, e gata să-l părăsească din aceeași cauză. Pretutindeni însufă o cauză neinvinsă. Necuratul îi propune să-i inapozeze umbra în schimbul sufletului. Schlemihl nu se lasă a fi ispitit, și preferă mai bine să fie ori cât de nefericit pe lumea asta trecătoare, decât să piardă fericirea vecinică. Pentru a rupe orice legătură cu spiritul necurat, Schlemihl îi aruncă punga, și rămâne dintr'odată și sărac și fără umbră. Spre norocul lui, găsește acum cizmele de... șapte leghe cu cari străbate lumea, găsind odihnă și mângăere în priveliștea naturii și a minunilor ei.

Povestirea aceasta, scrisă pentru a amuza copiii și nevasta unui prietin, a avut ceva mai mult decât un succes de familie, căci în curând a fost tradusă și răspândită în toate limbile culte conținutul ei simplu e dezvoltat cu o artă minunată și intrupează un simbol caracteristic de o semnificație morală adânc omenească.

Redarea ei în românește s'a făcut cu multă pricepere de domnul Barbu Constantinescu.

Prețul 30 bani. Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic greco-catolic din Blaj.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor respnz.: Augustin Gruția.

In propriul interes.

Primește numai
țigla BOHN

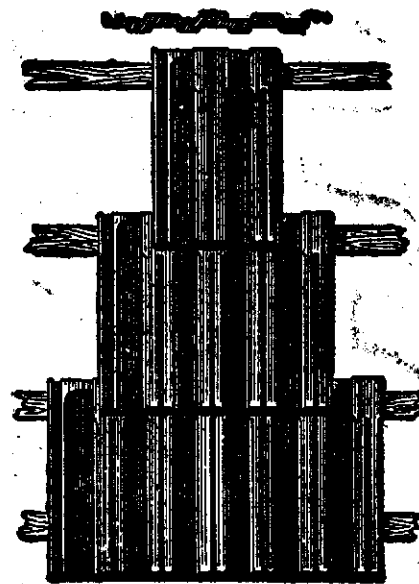
din Nagykinda și Zsomboly respin-
gând ori ce altă țigla de calitate in-
ferioară pentru că numai

țigla BOHN e practica, frumoasă și trainică.

Cereți mostre și catalog.
Fabrica de țigle BOHN — Zsomboly.

Țigle Bohn de Nagykinda.

Țigla Bohn de Zsomboly.

Traian A. Todorescu,
 producător de vinuri în Világos (Șiria)
 lifestează vinuri foarte bune, și curate
 după dealurile cele mai renumite,
 dela 50 ltr. în sus (în engros) cu pre-
 țuri moderate depozitari: Musca-ma-
 derat, Galșa, Șiria, Covasint, Minis.

Centrala: Világos (Com. Arad) la
 dorință prospecte gratuite.

(49) 38-52

„Recomandăm proprietarilor de vii
 cu toată căldura tovarășia românească
 „Mugurul“ însoțire economică-comercială
 în Elisabetopol (Erzsébetváros) care vinde
 altoie de viță de vie de toate speciile pe
 cum și viță americană cu și fără rădăcină
 și la dorință însoțirea dă instrucție gratis
 ori cui în toate ramurile viticulturii.

(34) 39-52

„Sădirea și cultivarea viei“

de

Nicolae Pop.

Prețul: 2 coroane + 20 fileri porto.

Se poate procura dela Librăria seminarială
 din Blaj—Balázsfalva.

Circulația trenurilor

prin gara Küküllőszög—Blaj valabilă dela 1 Maiu 1909.

De către Brașov, tren personal	12·48	de către Teuș	2·08
„ accelerat	7·22	„ „	8·53
„ mixt	6·57	„ „	9·04
„ accelerat	2·51	„ „	12·22
„ personal	1·48	„ „	12·39
„ accelerat	10·01	„ „	5·40
„ personal	9·29	„ „	4·03
Dela Parajd: „ mixt	8·44	cătră Parajd	3·02
„ personal	12·43	„ „	9·34
„ mixt	6·54	„ „	2·55

Atențiune!

Altoi de viță de vie să nu comanzi până
 ce nu vei cere dela mine Pretcurenti
 Mia de altoi de viță de vie e cu 140 cor.
 Delaware costă mia 100 cor. □ □ □ □ □

Adresa:

Szigyártó Nagy Mihály

Felsőseged, Somogy megye.

(50) 25-25

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorie de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
 clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(46) 37-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
 nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
 telor stricate, mai departe spre facerea de
 clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
 ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
 justări de fer bătut, construite spre a le în-
 toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
 ce clopotele sunt bătute de o latură prin
 aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
 deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai multe
 ori premiate, cari sunt provăzute
 în partea superioară — ca violina —
 cu găuri după figura S și pentru
 aceea aa un ton mai intensiv, mai
 limpede, mai plăcut și cu vibrarea
 mai voluminoasă, decât cele de sis-
 tem vechiu, așa, că un clopot pa-
 tent de 327 kg. este egal în tonul
 unui clopot de 461 kg. făcut
 după sistemul vechiu. Mai departe
 se recomandă spre facerea scaune-
 lor de fer bătut, de sine stătă-
 toare, — spre preadjustarea clo-
 potelor vechi cu adjustare de fer
 bătut — ca și spre turnarea de
 toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

intemeiată în anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
 asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
 edifici de ori-ce fel, mobile, marfuri, vite, nutrețuri și alte produse
 economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
 morții și cu termen fix, asigurări de copii, de
 zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
 Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
 capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
 cendii: vistii:
 95.816.412 coroane. 9.882.454 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
 pentru despăgubiri de incendii 4,484,278.83 cor. pentru
 capitale asigurate pe viață 4,028,113.12 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
 Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
 I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița,
 Cluj și Oradea mare, pe cum și dela subagenții din
 toate comunele mai mari.